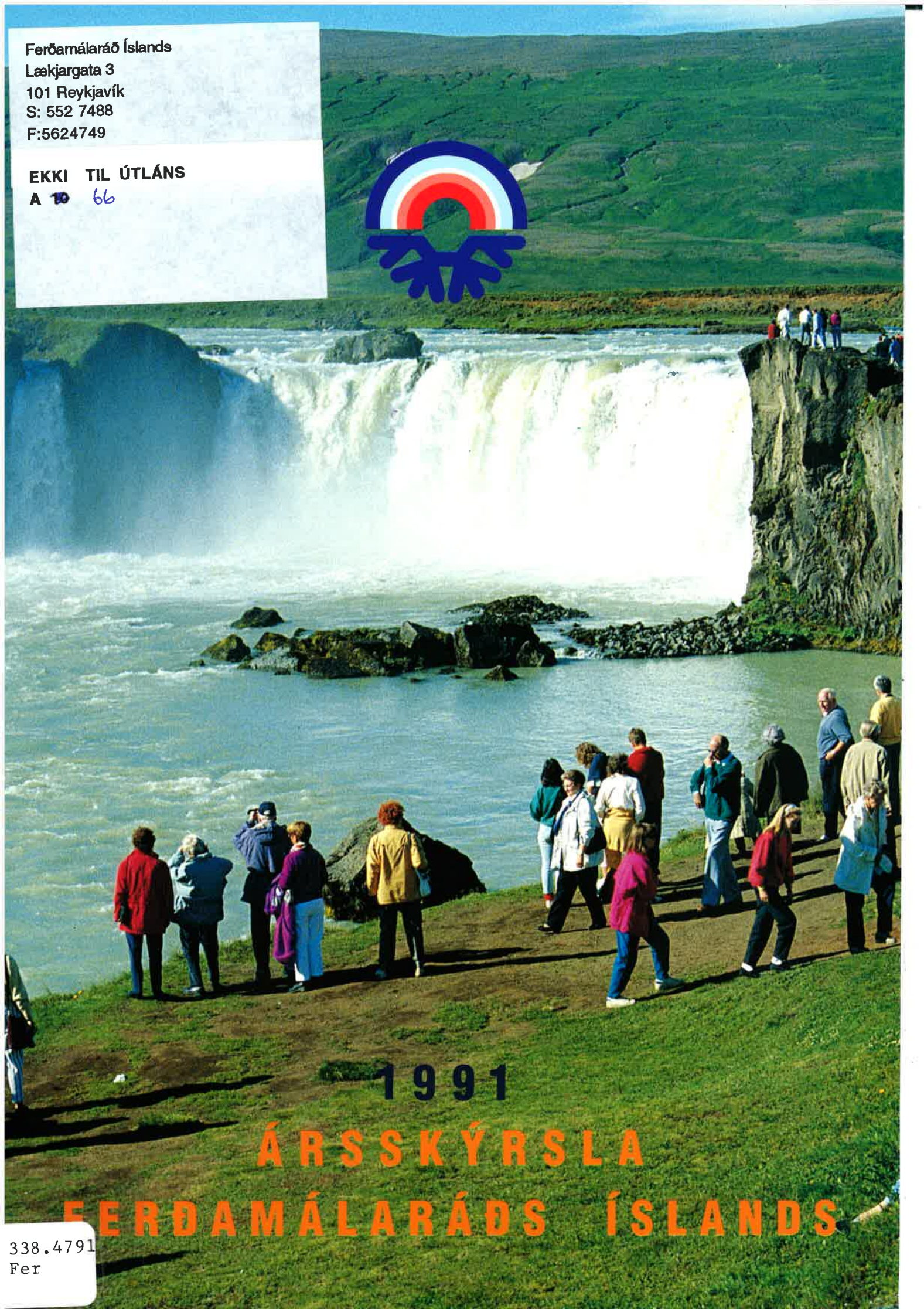

Ferðamálaráð Íslands
Lækjargata 3
101 Reykjavík
S: 552 7488
F: 5624749

EKKI TIL ÚTLÁNS
A 10 66

1991

ÁRSSKÝRSLA
FERÐAMÁLARÁÐS ÍSLANDS

338.4791
Fer

HÖNNUN · PRENTUN · ODDI HF.

Myndir: Rafn Hafnfjörð nema annars sé getið.

**ÁRSSKÝRSLA
FERÐAMÁLARÁÐS ÍSLANDS**

ÞRÓUN FERÐAÞJÓNUSTU

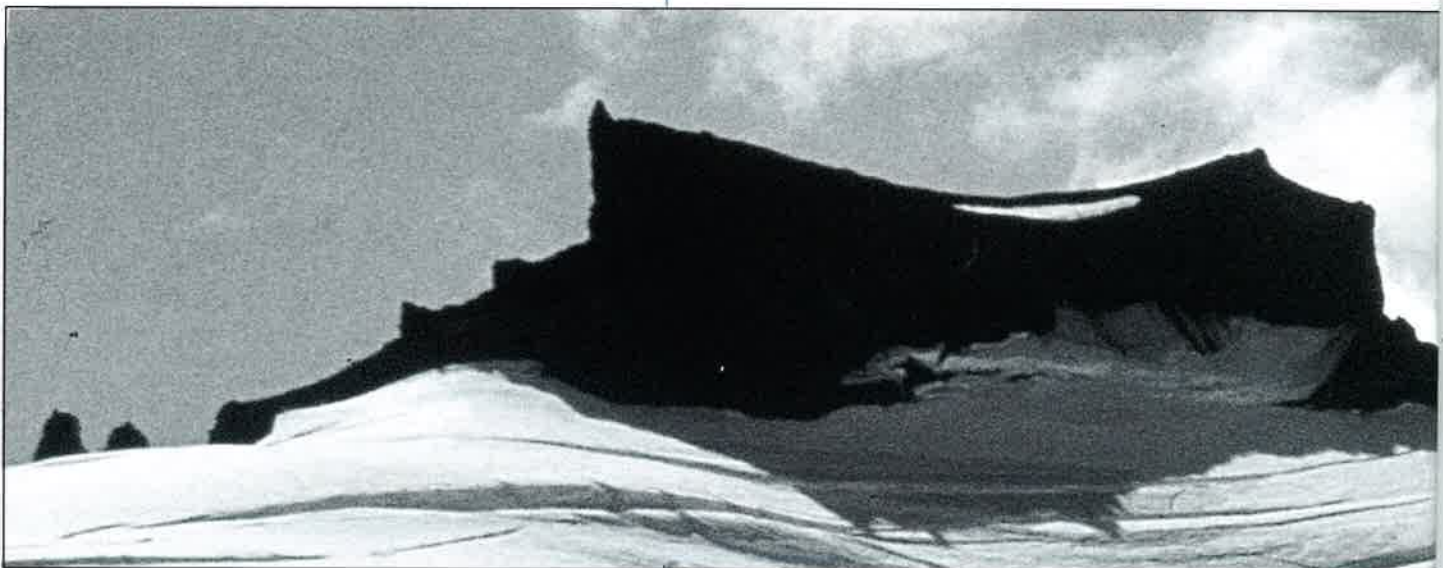
Frá því að Ferðamálaráð Íslands var stofnsett á vordögum árið 1964, hafa flestar ársskýrslur ráðsins hafist á orðunum: „Enn eitt metárið í sögu ferðaþjónustunnar“. Það er vissulega ánægjulegt að geta notað slík upphafsorð í ársskýrslum og þau eiga einnig við um árið 1991. Samtals heimsóttu 156.247 erlendir ríkisborgarar Ísland á síðastliðnu ári, að meðtöldum þeim, sem komu með skemmtiferðaskipum. Samsvarandi tala fyrir árið 1990 var 149.618 og nemur aukningin 6.629 einstaklingum eða 4,4%. Séu farþegar með skemmtiferðaskipum ekki taldir með, komu 1.740 fleiri útlendingar til landsins á árinu 1991. Nánar verður fjallað um fjölda ferðamanna frá einstökum löndum í kaflanum um skiptingu eftir þjóðerni í sérstökum kafla síðar í þessu plaggi.

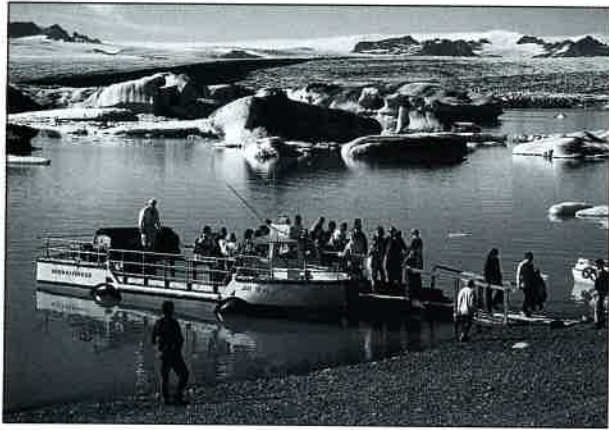
Þó svo að í byrjun ársins hafi flestir aðilar ferðaþjónustunnar búist við meiri aukningu en að ofan greinir má hér vissulega vel við una, enda fækkaði erlendum ferðamönnum í flestum Evrópulöndum. Orsökina er fyrst og fremst Persaflóastríðið, sem hafði í för með sér mikla fækkun ferðamanna, sérstaklega frá Bandaríkjunum og Japan. Það er fróðlegt að virða fyrir sér töflur, sem sýna þróun ferðaþjónustunnar frá árinu 1950–1990 í heiminum annarsvegar og á Íslandi hinsvegar. Í fyrra tilfellinu hefur þeim fjölgað úr 25,3 milljónum í 443,5 milljónir en í síðara tilfellinu úr 4.300 í 142.000. Aukning ferðamanna til Íslands hefur því hlutfallslega verið tæplega helmingi meiri á þessu árabili. Í þessu tilfelli telst sá ferðamaður, sem dvelur að lágmarki eina nótt í öðru landi en eigin heimalandi. Vitaskuld þarf að hafa í huga þegar þessar tölur eru skoðaðar að árið 1950 þótti erlendir ferðamaður á Íslandi fremur kynlegur kvistur, en í mörgum öðrum löndum var ferðaþjónustan orðin alvöru atvinnugrein

löngu fyrir síðari heimsstyrjöldina. Sem dæmi um hina öru þróun á Íslandi má nefna, að fjöldi erlendra ferðamanna liðlega tvöfaldaðist á fyrstu 10 árum ofangreinds tímabils, aukningin nam 180% á næsta áratug á eftir, síðan 157% og loks 105% á árunum 1980–90. Hluttur Evrópu af heildarfjölda ferðamanna hefur minnkað á undanförunum árum. Hann var stærstur, 74%, árið 1965 en var 63,5% árið 1990. Helstu samkeppnissvæði Evrópu síðastliðin 10 ár hafa verið Asía og Afríka, en þar hefur fjölgun ferðamanna verið 100% og 50%. Samkvæmt framangreindum tölum hafa 0,035% af heildar ferðamannafjölda veraldarinnar heimsótt Ísland á árinu 1991. Þrátt fyrir að ferðamönnum í Evrópu fækkaði um 6,8% á árinu 1991, er gert ráð fyrir að þeim fjölgi árlega á tímabilinu 1991–1995 um 3,9% að meðaltali. Rætist sú spá einnig fyrir Ísland megur við vel við una.

Áætlaðar tekjur ferðaþjónustu í heiminum árið 1987 voru 1.900 milljarðar Bandaríkjadollara og reiknað er með að þær verði 3.100 milljarðar á yfirstandandi ári. Eyðsla hvers ferðamanns að meðaltali hefur því aukist mun meira en sem nemur fjölgun þeirra. Jafnhliða hefur atvinnutækifærum í atvinnugreininni fjölgað. Árið 1987 starfaði 101 milljón manna í heilsársstörfum við ferðaþjónustu. Áætlað er að á árinu 1992 muni 130 milljónir hafa fasta atvinnu á ársgrundvelli í atvinnugreininni, en sú tala jafngildir 7% af vinnuafli veraldarinnar. Allt bendir því til að ferðaþjónusta verði stærsta atvinnugrein heims á yfirstandandi ári og skapi jafnframt fleiri atvinnutækifæri en nokkur önnur atvinnugrein.

Þær tölur, sem nefndar hafa verið hér að framan, segja meira en mörg orð um þýðingu ferðaþjónustunnar fyrir þjóðarbúskap okkar, svo og þá mörgu og arðbæru möguleika, sem þar er að finna. En það nægir ekki til árangurs að

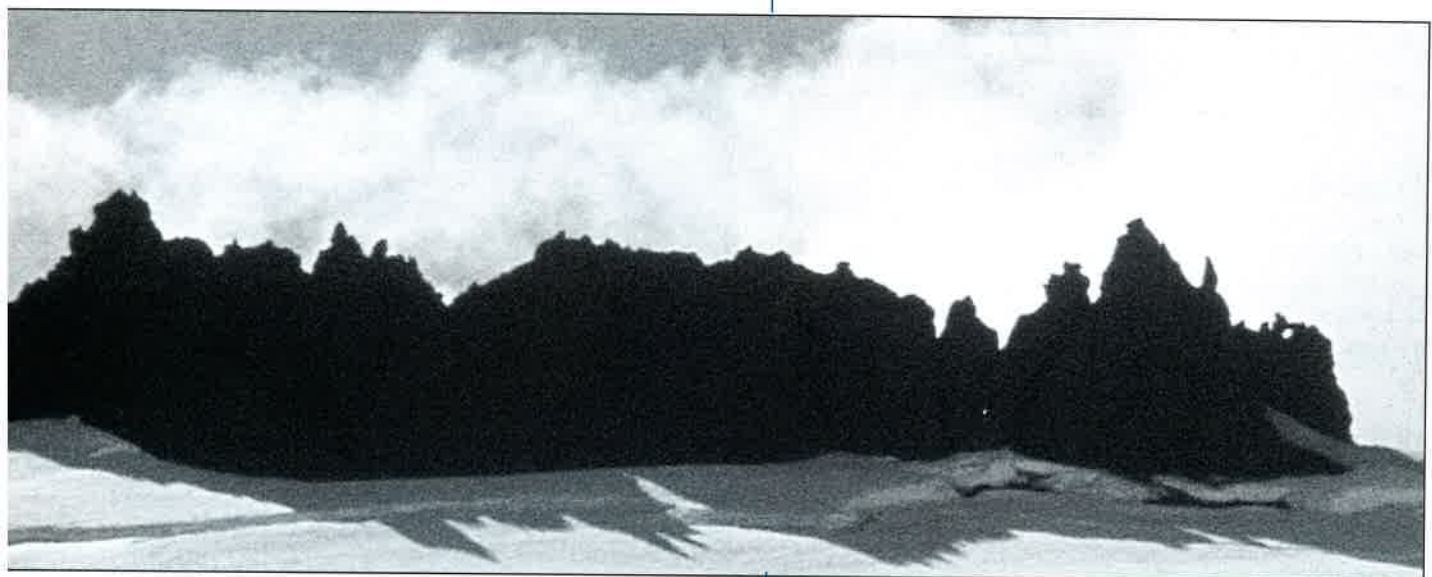
möguleikarnir séu fyrir hendi. Vandinn er að nýta þá og það er ekki auðvelt verk að selja erlendum mönnum þá hugmynd að verja sumarleyfi sínu á Íslandi. Landið okkar er langt frá helstu markaðssvæðunum og ferðakostnaður því óhjákvæmlega mikill, þó svo hagstæð fargjöld séu í boði. Verðlag er almennt hærra en í samkeppnislöndunum hjá flestum þjónustugreinum, sem ferðamaðurinn þarf að eiga viðskipti við, og afþreyingarþjónusta er af skornum skammti. Það eitt að kynna væntanlegum viðskiptavinum hvar Ísland sé staðsett, að hér búi venjulegt fólk, sem búi í húsakynnum svipuðum þeirra eigin, tekur oft langan tíma. Síðast en ekki síst er veðurfar rýsjótt, jafnvel svo á stundum, að við sjálfir teljum landið vart byggilegt vegna hinnar mislyndu veðráttu. Sú fullyrðing, að útlendingum þyki gaman að dvelja hér í ausandi rigningu og jafnvel snjókomu um hásumarið, stenst ekki að mínum dómi, þó svo þeir sætti sig ef til vill við það,

enda ekki komnir til Íslands til að sleikja sólskinið. Veðráttan gerir einnig erfitt fyrir þegar unnið er að því að auka ferðalög Íslendinga um landið. Það verk verður ekki auðveldara þegar verðlag er hátt og lág fargjöld frá Íslandi til annarra landa. Baráttunni fyrir auknum ferðalögum um eigið land verður að halda áfram af meiri krafti. Í því tilliti skortir því miður mikið á að hagsmunaaðilar taki höndum saman. Árangur af samnýtingu fjármagns til auglýsinga og kynningarstarfs myndi ekki láta standa á sér.

Árið 1991 var gjöfult ár fyrir íslenska ferðaþjónustu. Hugmyndaríkir aðilar brydduðu upp á mörgum skemmtilegum nýjungum, sem vonandi eiga eftir að skila þeim arði, og gera dvöl margra ferðamanna ánægjulegri. Þessir aðilar verða þó að sýna biðlund og þolinmæði, enda sprettur ekki um leið og sáð er. Hér á eftir verður stiklað á stóru í umfjölluninni um hina ýmsu þætti úr starfsemi Ferðamálaráðs á árinu 1991. Meðal annars eru birtar stuttar ársskýrslur um starfsemi skrifstofanna í Frankfurt og New York, sem mörgum mun væntanlega þykja fróðlegt að lesa.

Nýr ráðherra ferðamála, Halldór Blöndal, tók við embætti á árinu. Um leið og ég býð hann velkominn til þessa þýðingarmikla starfs, vil ég þakka fráfarandi ráðherra, Steingrími J. Sigfússyni, fyrir góð störf í þágu íslenskra ferðamála. Ég flyt öllum ráðsmönnum og starfsmönnum samgönguráðuneytisins kærar þakkir fyrir gott og ánægjulegt samstarf á árinu 1991 og þakka þeim þeirra mikla framlag til íslenskra ferðamála. Síðast en ekki síst þakka ég starfsfólki Ferðamálaráðs fyrir einstaklega ánægjulegt samstarf og samvinnu.

Birgir Þorgilsson
ferðamálastjóri.

ÞRÓUNARDRÆTTIR Í EVRÓPSKUM FERÐAMÁLUM 1990–2000

1. Heildareyðsla til ferðalaga og þá sérstaklega eyðsla til samgöngugeirans vegna ferða innan, til og frá Evrópu mun vaxa hraðar en aðrir útgjaldabættir vegna tíðari leyfisferða enda þótt þær kunni almennt að stytta. Engu að síður er við því að búast að þótt dagleg ferðaútgjöld standi í stað vegna aukinna gæðakrafna, muni ferðaútgjöld hverrar ferðar að jafnaði minnka vegna styttingar þeirra.
2. Lengri leyfisferðum til og frá Evrópu mun fjölga meira en ferðum innan Evrópu. Þetta á við um ferðir til og frá löndum flestra heimsálfa, einkum þó Ameríku, Asíu og Evrópu.
3. Innan Evrópu fjölgar borgarferðum hraðar en sumarleyfis- og sólarferðum vegna samhliða og stöðugrar aukningar á bæði ferðum með stuttri viðdvöl (sem annaðhvort er gagnert ætlað að hafa menningarlegt inntak eða hefur slíkt inntak að yfirskini) sem og kaupþýsluferðum, kynningarheimsóknum, fundum, ráðstefnum, sýningum og kaupstefnum.
4. Ferðum frá suðri til norðurs, austri til vesturs og frá vestri til austurs mun að tiltölu fjölga hraðar en hinum hefðbundnu leyfisferðum frá norðri til suðurs. Enn um sinn helst þó verulegt forskot síðarnefnda flokksins.
5. Umferð yfir núverandi landamæri Evrópu mun vaxa hraðar en umferð innan Evrópulandanna flestra.
6. Vetrarsólarferðum, menningarferðum utan hefðbundins orlofstíma og skemmtisiglingum mun á nokkrum næstu árum sennilega fjölga hraðar en ferðum til vetrarþróttasvæða.
7. Notkun flugsamgangna, bæði á lengri og skemmri leiðum, mun enn aukast hraðar en annarra fararmáta, meðal annars vegna frekari möguleika á beinu tengiflugi. Þyngri flugumferð og langur biðtími gæti þó verkað sem hindrun á slíka aukningu þar til vandamál sem af þessu spretta hafa verið leyst.
8. Með hliðsjón af ríkjandi stefnu í átt til einstaklingsbundinnar þjónustu munu vinsældir pakkaferða aukast á kostnað hópferða.
9. Bókun með stuttum fyrirvara mun færast meira í vöxt en bókun með lengri fyrirvara. Þetta gerist samhliða því að CRS-kerfi og bókunarkerfi á borð við Amadeus og Galileo ná víðtækri útbreiðslu. Sem stendur gagnast kostir þessara kerfa fremur þeim sem ferðast í viðskiptaerindum en hinum almenna ferðamanni.
10. Ferðum tveggja aldurshópa fjölgar öðrum fremur. Eldri borgarar munu ferðast meira og má m.a. rekja það til fjölgunar innan þess aldurshóps og bættra kjara eftirlaunabega. Ungt fólk mun ferðast meira í kjölfar betri og almennari menntunar og nýrra ferðakosta.
11. Afleiðing af þessu er sú að eftirspurn eftir ferðum til menningarsvæða og leyfisferðum með menningarívaði ásamt viðburðaríkum sumar- og vetrarferðum mun aukast meira en eftirspurn eftir öðrum tegundum leyfisferða.
12. Tilhneigingar mun gæta í þá átt að hópar, þ.m.t. fjölskyldur, minnki og séu sveigjanlegri í ferðaáætlunum sínum.
13. Mat ferðalangsins á gæðum þeirrar þjónustu sem honum býðst miðað við verð mun hafa aukin áhrif á val á áfangastað og gistirými. Umhverfisgæði munu verða ákvarðandi þáttur um það hversu vel tekst til að laða að ferðamenn.

Ferðamálaráð

Án tilnefningar:

Kristín Halldórsdóttir, formaður
Árni Þór Sigurðsson, varaformaður
Erlingur Sigurðarson
Ingibjörg Sigtryggsdóttir
Þuríður Backman

Varafultrúar:

Anna Hildur Hildibrandsdóttir
Guðbjörg Ársælsdóttir
Þorbjörg Samúelsdóttir
Einar Ögmundsson
Björn Vilmundarson

Samkvæmt tilnefningu

Félag hópferðaleyfishafa:
Júlíus Sigurbjörnsson
Guðmundur Kjerúlf (varamaður)

Félag íslenskra ferðaskrifstofa:

Karl Sigurhjártarson
Helgi Jóhannsson (varamaður)

Félag leiðsögumanna:

Birna G. Bjarnleifsdóttir
Helgi Guðmundsson (varamaður)

Félag sérleyfishafa:

Ágúst Hafberg
Gunnar Sveinsson (varamaður)

Ferðafélag Íslands:

Páll Sigurðsson
Höskuldur Jónsson (varamaður)

Flugleiðir b.f.:

Pétur J. Eiríksson
Sigurður S. Sigurðsson (varamaður)

Náttúruverndarráð:

Þóroddur F. Þóroddsson
Ingvi Þorsteinsson (varamaður)

Samband veitinga- og gistihúsa:

Bjarni I. Árnason
Wilhelm Wessman (varamaður)

Önnur flugfélög en Flugleiðir b.f.:

Ómar Benediktsson
Hörður Guðmundsson (varamaður)

Ferðapjónusta bænda:

Páll Richardson
Kristleifur Þorsteinsson (varamaður)

Reykjavíkurborg:

Júlíus Hafstein
Ólafur Jónsson (varamaður)

Ferðamálasamtök Vesturlands:

Svanborg Siggeirsdóttir
Jón Pálmi Pálsson (varamaður)

Ferðamálasamtök Vestfjarða:

Pétur Bjarnason
Áslaug Alfreðsdóttir (varamaður)

Ferðamálasamtök Norðurlands vestra:

Vígfús Vígfússon
Ragnar Ingi Tómasson (varamaður)

Ferðamálasamtök Norðurlands eystra:

Þorleifur Þór Jónsson
Jón Gauti Jónsson (varamaður)

Ferðamálasamtök Austurlands:

Karen Erla Erlingsdóttir
Sigurborg Kr. Hannesdóttir (varamaður)

Ferðamálasamtök Suðurlands:

Jóhannes Sigmundsson
Hjörtur Þórarinnsson (varamaður)

Ferðamálasamtök Suðurnesja:

Jóhann D. Jónsson
Jónína Guðmundsdóttir (varamaður)

Ferðamálasamtök höfuðborgarsvæðisins (ábyrtnarfulltrúi)

Jóna Gróa Sigurðardóttir
Þórarinn Jón Magnússon (varamaður)

Framkvæmdastjórn

Kristín Halldórsdóttir, formaður
Karl Sigurhjártarson, Fél. ísl.
ferðaskrifstofa
Pétur J. Eiríksson, Flugleiðum
Bjarni I. Árnason, SVG
Jóhannes Sigmundsson, Suðurland
Til vara:
Höskuldur Jónsson, Ferðafél. Ísl.

Nefndir Ferðamálaráðs

Landkyrningarnefnd:

Karl Sigurhjártarson, formaður
Bjarni I. Árnason
Júlíus Sigurbjörnsson
Páll Richardson
Sigurður S. Sigurðsson

Umbverfisnefnd:

Þóroddur F. Þóroddsson, formaður
Birna G. Bjarnleifsdóttir
Jón Gauti Jónsson

Útblutunarnefnd fjölmiðlabikars:

Þorleifur Þór Jónsson
Jóhannes Sigmundsson
Júlíus Sigurbjörnsson

Fulltrúar Ferðamálaráðs í ráðum og nefndum

Nordisk Turist Råd:

Birgir Þorgilsson

ETC

Birgir Þorgilsson

Vest-Norden ferðamálanefndin:

Kristín Halldórsdóttir
Birgir Þorgilsson
Pétur J. Eiríksson

Stjórn Útflutningsráðs Íslands:

Sigurður Helgason
Magnús Oddsson (varamaður)

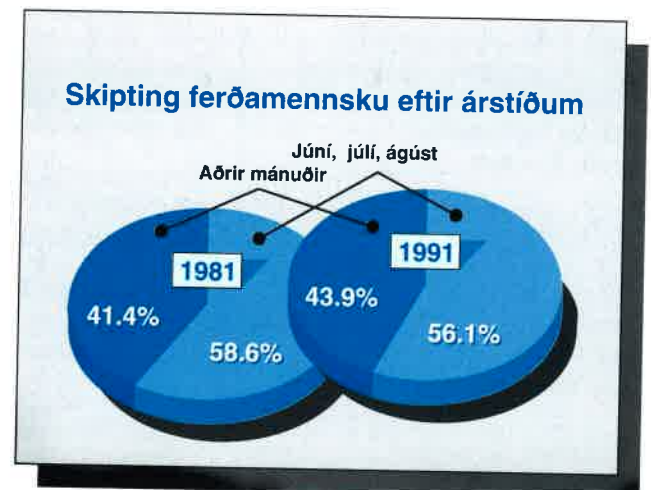
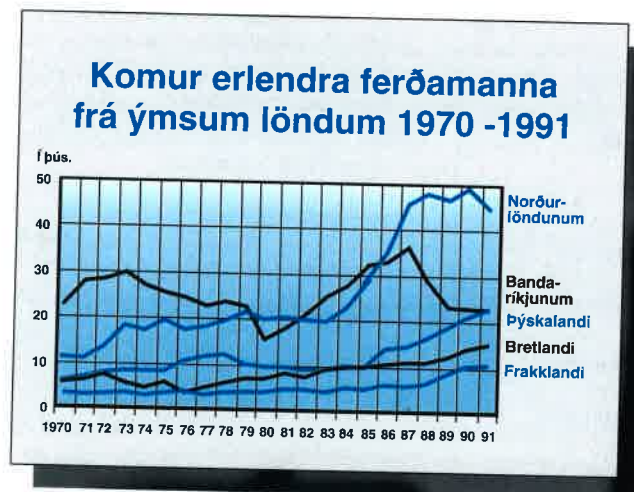
Stjórn ferðamálasjóðs:

Ágúst Hafberg
Þorleifur Þór Jónsson
Sigurður Skúli Bárðarson
(varamaður)
Júlíus Sigurbjörnsson (varamaður)

Stjórn Upplýsingamiðstöðvar ferðamála:

Júlíus Sigurbjörnsson
Pétur J. Eiríksson
Karl Sigurhjártarson (varamaður)
Bjarni I. Árnason (varamaður)

FJÖLDI ERLENDRA FERÐAMANNA

Skipting eftir þjóðerni og breyting milli ára

ÞJÓÐERNI	1990	1991	BREYTING
Bandaríki Norður-Ameríku	22.616	22.506	-0,5%
Önnur lönd Ameríku	1.511	1.384	-8,4%
Danmörk	15.176	13.777	-9,2%
Svíþjóð	18.612	16.286	-12,5%
Noregur	10.256	10.391	1,3%
Finnland	4.769	4.079	-14,5%
Bretland	13.745	14.662	6,7%
Írland	570	491	-13,9%
Pýskaland	20.638	22.477	8,9%
Frakkland	10.021	10.071	0,5%
Belgía	941	1.061	12,6%
Holland	2.994	2.952	-1,4%
Luxembourg	314	508	61,8%
Austurríki	3.614	4.036	11,7%
Sviss	5.651	7.003	23,9%
Ítalía	3.614	4.808	33%
Asía og Afríka	1.388	1.488	7,2%
Ástralía og Nýja-Sjáland	685	609	-11,1%
Aðrir	3.339	4.863	45,6%
SAMTALS	141.708	143.447	1,2%

Auk þessara erlendu farþega heimsóttu 12.789 erlendir gestir landið með 23 skemmtiferðaskipum á árinu.

GJALDEYRISTEKJUR AF FERÐAÞJÓNUSTU

Gjaldeyriskjör af seldri þjónustu til erlendra ferðamanna urðu samkvæmt upplýsingum Seðlabanka Íslands árið 1991 12.414 milljónir króna. Þetta er 1.258 milljónum meira en 1990, eða rúmlega 11% aukning. Aukningin er mun meiri en nemur aukningu í fjölda erlendra ferðamanna. Meðaltekjur af hverjum erlendum ferðamanni hækkuðu verulega.

Á meðfylgjandi töflu er yfirlit yfir gjaldeyriskjör af ferðaþjónustu frá árinu 1984 umreiknaðar til meðalgengis ársins 1991.

Gjaldeyriskjör 1984–1991 á verðgildi ársins 1991.

1984	4.950
1985	5.917
1986	6.836
1987	8.604
1988	10.320
1989	10.437
1990	11.155
1991	12.417

Gjaldeyriskjör af hverjum erlendum ferðamanni urðu rúmlega 86.500 krónur að meðaltali, sem er það mesta að raungildi frá upphafi.

Fróðlegt er að velta því fyrir sér hve mikið af þessum tekjum renni beint til ríkisins. Af þeim 7 milljörðum, sem erlendir ferðamenn skildu eftir í landinu eru tæpir 5 milljarðar vegna kaupa á virðisaukaskattskyldri þjónustu. Því má gera ráð fyrir að beinar tekjur ríkissjóðs af erlendum ferðamönnum séu:

Innheimtur virðisaukaskattur af seldum vörum og þjónustu til erlendra ferðamanna	1.000.000 millj.
Endurgreiddur virðisaukaskattur til erlendra ferðamanna	-54 millj.
Innheimt flugvallargj. og innritunargjald af erlendum ferðamönnum	190 millj.
Innheimtur þungaskattur vegna bifreiða erlendra ferðamanna	10 millj.

Þessar beinu tekjur eru því um 1.150 milljónir eða rúm 16% af allri eyðslu erlendra ferðamanna í landinu. Til viðbótar þessu koma svo ýmsar aðrar beinar tekjur: bensíngjald vegna aksturs erlendra ferðamanna um landið, álagning á áfengi og tóbak, skemmtanaskattur o.fl.

Gjaldeyriskjör af ferðamannaþjónustu árin 1984-1991

Heimild: Seðlabanki Íslands

UPPLÝSINGAMIÐSTÖÐ FERÐAMÁLA

Frá því að þessi starfsemi hófst árið 1987 hefur Ferðamálaráð greitt 50% rekstrarkostnaðar, Reykjavíkurborg 25% og ferðamálasamtök utan höfuðborgarsvæðisins 25%.

Á árinu dró til tíðinda í rekstri þessa fyrirtækis þegar Reykjavíkurborg tilkynnti með bréfi dags. 30. janúar að borgarráð hefði samþykkt tillögu ferðamálanefndar borgarinnar þess efnis, að Reykjavíkurborg hætti samstarfinu um rekstur upplýsingamiðstöðvarinnar. Með bréfi dags. 5. september staðfesti borgarstjóri úrsögnina, en tilkynnti jafnframt að borgin myndi greiða óbreytt framlag fyrstu 5 mánuði ársins 1992, eða þar til búíð væri að fullgera aðstöðu fyrir upplýsingastarfsemi í þágu erlendra ferðamanna í Ráðhúsinu við Tjörnina.

Málið var mikið rætt á fundum Ferðamálaráðs og stjórnar ráðsins og starfshópur skipaður til að fjalla um framtíðar-

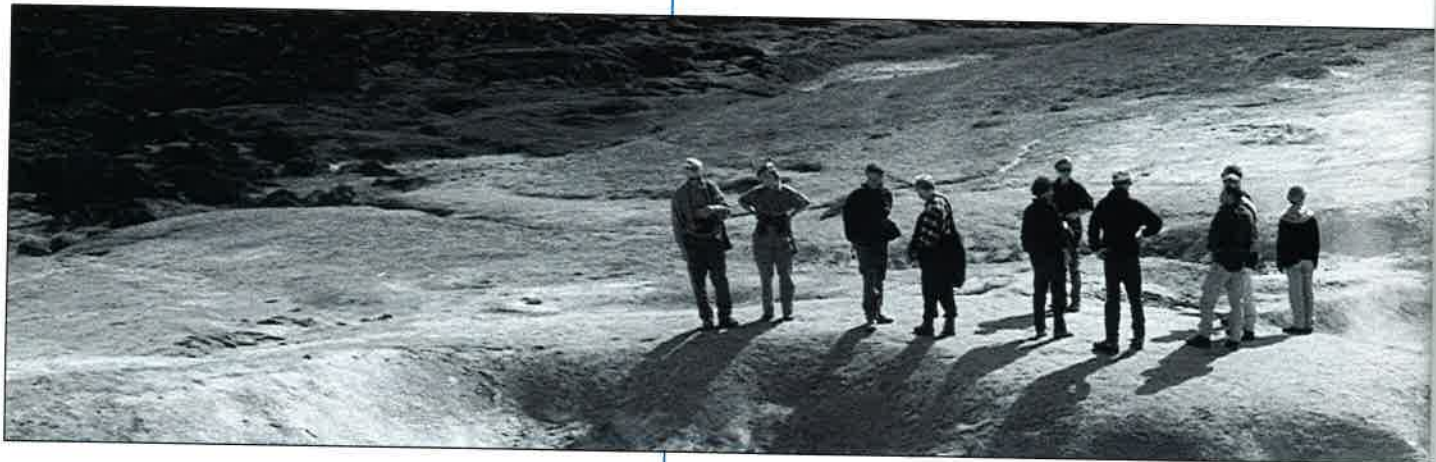
skipan starfseminnar. Starfshópurinn skilaði álitni á fundi Ferðamálaráðs 3. desember og lagði til að rekstrinum yrði breytt á þann veg frá 1. júní, að lokað yrði fyrir upplýsingaþjónustu til ferðamanna. Jafnframt tæki Ferðamálaráð að sér aðra þætti í starfsemi upplýsingamiðstöðvarinnar. Þessi tillaga var samþykkt samhljóða, þó svo að ráðsmenn væru ekki sáttir við þessi málalok. Tilraunir til að finna grundvöll fyrir áframhaldandi rekstri héldu því áfram og að lokum varð niðurstaðan sú, að Ferðamálaráð og landshlutasamtök um ferðamál skiptu á milli sín hlut Reykjavíkurborgar frá 1. júní til ársloka 1992 að telja, en jafnframt yrði allra leiða leitað til að lækka rekstrarkostnað eins og frekast væri kostur. Þegar þetta er skrifað er því ennþá óvissa um áframhaldandi rekstur þessa fyrirtækis frá 1. janúar 1993.

MENNTUN LEIÐSÖGUMANNA

Samkvæmt lögum um ferðamál skal Ferðamálaráð sjá um menntun leiðsögumanna. Eftir þessu ákvæði laganna hefur að sjálfsögðu verið farið frá því ráðið tók til starfa vorið 1964, en áður hafði Ferðaskrifstofa ríkisins staðið fyrir námskeiðum fyrir verðandi leiðsögumenn. Á þessum árum hefur Ferðamálaráð útskrifað u.þ.b. eitt þúsund leiðsögumenn sem flestir hafa unnið þýðingarmikil störf fyrir ferðaþjónustuna. Margir þeirra hafa þó horfið til annarra starfa, sérstaklega vegna þess að starf leiðsögumannsins er mjög árstíðabundið, því miður, og heilsársstörf eru sárafá.

Um nokkurt skeið hefur verið vilji fyrir því innan Ferðamálaráðs að fela Menntaskólanum í Kópavogi að annast menntun leiðsögumanna, enda hefur sá skóli boðið upp á

nám í ferðamálafræðum um nokkurt árabíl og Ferðamálaráði heimilt samkvæmt lögum að fela öðrum aðila framkvæmd sérstakra verkefna. Eftir nokkrar viðræður við skólameistara og aðstoðarskólameistara Menntaskólans í Kópavogi samþykkti stjórn ráðsins að fela skólanum þetta verkefni. Það var síðan gert með bréfi dags. 19. ágúst og tekið fram að þessi skipan gildi þar til Ferðamálaráð e.t.v. skipaði þessum málum á annan veg. Jafnframt var ítrekað að Ferðamálaráð myndi gefa út starfsskrirteini til handa þeim leiðsögumönnum sem að dómi skólans hefðu lokið leiðsögunámi. Birna Bjarnleifs-dóttir, sem undanfarin ár hefur séð um menntun leiðsögumanna á vegum Ferðamálaráðs með miklum sóma, mun framvegis starfa við þennan málaflokk á vegum menntaskólans.

FJÖLMIÐLABIKAR FERÐAMÁLARÁÐS

Fjölmiðlabikar Ferðamálaráðs er eftirsótt viðurkenning og hefur tvímælalaust gert það að verkum að umfjöllun fjölmiðla um ferðamál fer stöðugt vaxandi.

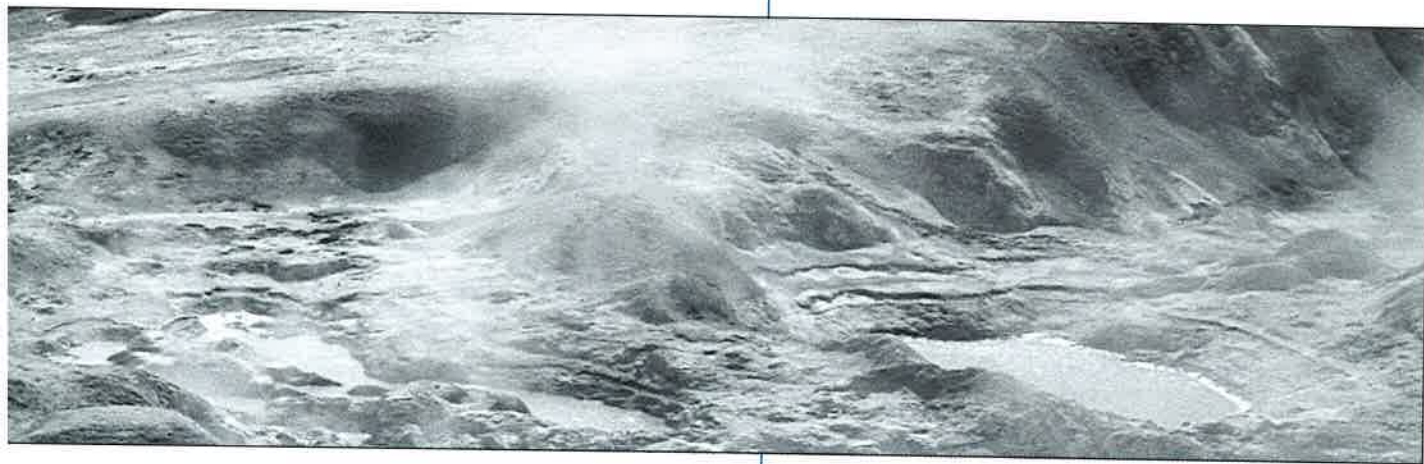
Þrjú meðlimir Ferðamálaráðs, Júlíus Sigurbjörnsson, Jóhannes Sigmundsson og Þorleifur Þór Jónsson, skipa fjölmiðlanefnd Ferðamálaráðs, sem hefur það hlutverk að gera tillögu til ráðsins um hver skuli hljóta þessa viðurkenningu. Að lokinni umfjöllun þeirra félaga var ákveðið að Sólarfilma skyldi hljóta Fjölmiðlabikarinn fyrir árið 1991. Nú eru liðin 30 ár síðan fyrirtækið var stofnsett af Birgi Þórhallssyni og Snorra Snorrasyni. Birgir keypti síðan hlut Snorra. Sumarið 1961 komu á markað fyrstu þrjár samstæðurnar af litskyggnum á vegum Sólarfilmu og voru 6 myndir í hverri samstæðu. Síðan hefur framleiðsla fyrirtækisins margfaldast á þessu sviði. Auk litskyggna hefur Sólarfilma gefið út mikinn fjölda fallegra póstkorta, myndskreytt bréfsfni og endurprentun gamalla íslenskra mynda. Útgáfa póstkorta mun nú vera stærsta verkefni Sólarfilmu og láta mun nærri að samtals hafi

verið gefin út 2.500 póstkort frá upphafi og árleg sala um 500.000 eintök. Það er því álitlegur fjöldi erlendra manna sem ber póstkort Sólarfilmu augum á ári hverju.

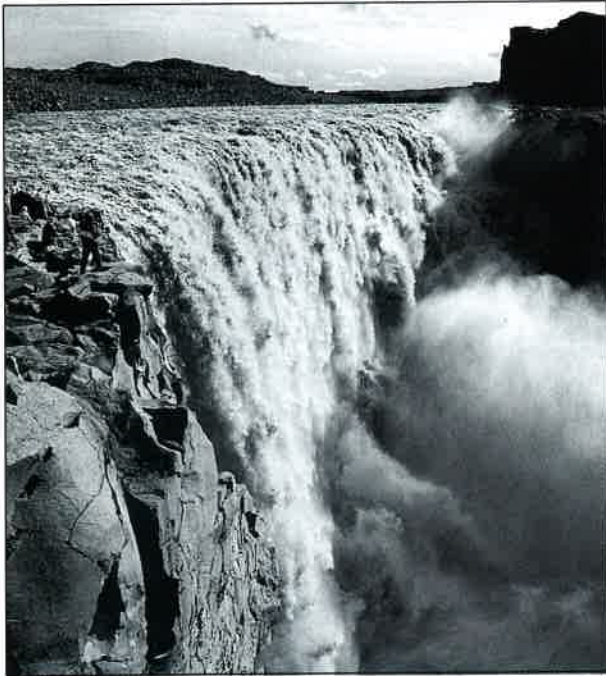
Ekki þarf að fara mörgum orðum um þá gífurlega miklu landkynningu sem fengist hefur af starfsemi fyrirtækisins og verður hún seint metin til fjár. Það er gaman að minnst þess að þeir félagarnir, Birgir og Snorri, tóku sjálfir flestar ljósmyndirnar í upphafi, enda báðir snjallir ljósmyndarar. Auk þess höfðu þeir báðir fengið mikla innsýn í íslensk ferðamál sem starfsmenn hjá Flugfélagi Íslands, Birgir sem fulltrúi félagsins í Kaupmannahöfn um árabíl og síðar yfirmaður markaðsmála á Íslandi og Snorri í starfi sínu sem flugstjóri á flugleiðum innanlands og milli landa. Margar af fallestu myndunum voru einmitt loftmyndir Snorra. Veiting Fjölmiðlabikars Ferðamálaráðs til Sólarfilmu er lítill þakklætisvottur til þeirra félaga fyrir þeirra frábæru störf í þágu íslenskrar ferðaþjónustu.

Ljósmynd: Kristján Arngrímsson.

FERÐAMÁLARÁÐSTEFNA

21. ferðamálaráðstefna Ferðamálaráðs var haldin á Hótel Örk í Hveragerði dagana 10. og 11. október. Fjöldi ráðstefnugesta var 190, fleiri en nokkru sinni fyrr og sýnir þessi mikla þátttaka best aukin umsvif, áhuga og skilning á málefnum ferðaðjónustunnar. Eiður Guðnason, umhverfisráðherra, flutti framsöguerindi um ferðaðjónustu og umhverfismál og Karl Sigurhjartarson ræddi í sínu framsöguerindi um ferðaðjónustu utan háannatímans. Auk ágættra erinda ofangreindra tveggja heiðursmanna flutti Dr. Klaus Lukas, ferðamálastjóri Austurríkis og formaður European Travel Commission, fróðlegt erindi um þróun ferðaðjónustunnar í Evrópu og samstarfið á vettvangi EFTA, EB og ETC. Aldrei fyrr hefur erlendur maður flutt erindi á ferðamálaráðstefnu Ferðamálaráðs og mæltist þessi nýbreytni vel fyrir. Dr. Klaus Lukas nýtur mikils trausts og álits og var mikill fengur að fá hann og eiginkonu hans í heimsókn til Íslands.

Að loknum framsöguerindunum tóku þrír starfshópar til starfa. Árni Þór Sigurðsson, varaformaður Ferðamálaráðs, stjórnaði umræðum og álitsgerð um ferðaðjónustu og umhverfismál, Þórunn Gestsdóttir var í forsæti fyrir starfshópi sem fjallaði um samvinnu í ferðaðjónustu í nýrri Evrópu og Ómar Benediktsson annaðist verkstjórn þess hóps sem fjallaði um ferðaðjónustu utan háannatímans. Allir starfshóparnir lögðu fram mikla vinnu og skiluðu athyglisverðum tillögum og hugmyndum sem síðan voru ræddar á sameiginlegum fundi allra ráðstefnugesta. Ekki er ástæða til að tíunda þær hér, enda er þær að finna í ítarlegri fundargerð um störf ráðstefnunnar.

UMHVERFISMÁL

Umhverfisnefnd fékk tillögurétt yfir 6,5 milljónum króna samkvæmt fjárhagsáætlun Ferðamálaráðs fyrir árið 1991.

Í janúar 1991 var Jóhanna B. Magnúsdóttir ráðin í fullt starf sem umhverfisfulltrúi Ferðamálaráðs. Í starfslýsingu kemur fram að þessum nýja starfsmanni er ætlað að sinna umhverfismálum, vera til ráðgjafar vegna styrkbeiðna og úrbóta á ferðamannastöðum og gera úttekt á ástandi þeirra.

Ákveðið var að Ferðamálaráð stæði að verklegum framkvæmdum á nokkrum stöðum. Anna Dóra Hermansdóttir var ráðin í 10 vikur til að vinna með umhverfisfulltrúanum að því verkefni. Unnið var á sjö stöðum á landinu: Við Hraunfossa í Borgarfirði voru göngustígar lagfærðir, trébrýr rifnar og ræsi sett í staðinn. Við Godafoss voru lagðir stígar og um leið var stígakerfið einfaldað og óþarfa stígar græddir upp. Leiðin niður að Dettifossi austanverðum var lagfærð. Bílastæðið við Jökulsárlón var afmarkað og óæskilegum bílastöðum á jökulöldunum vestan lóns lokað. Við Dverghamra var lagður nýr stígur og stígakerfi breytt. Við Kerid í Grímsnesi var unnið að viðhaldi stíga og við Ófærufoss í Eldgjá voru lögð þrep í brekkuna við fossinn. Kostnaður við þessar framkvæmdir var um 1 milljón króna. Skýrsla var skrifuð og liggur hún frami á skrifstofu Ferðamálaráðs.

Á árinu voru 13 aðilar styrktir til úrbóta á ferðamannastöðum, samtals að upphæð 3,5 milljónir. Styrkupp hæðir voru frá 30 þúsundum og upp í 700 þúsund kr. Byrjað var á byggingu snyrtihúss við Gullfoss en þegar þetta er skrifað er smíði lokið og húsið opið fyrir ferðamenn. Náttúruverndar-ráð mun sjá um rekstur hússins en Ferðamálaráð greiddi allan kostnað við byggingu þess.

Úttekt var gerð á ferðamannastöðum á Austurlandi og á nokkrum stöðum á Suðausturlandi. Skýrsla um þá úttekt liggur einnig frami á skrifstofunni.

Brýnt er að halda áfram að bæta aðstöðu á ferðamannastöðum landsins til verndar náttúrunni og um leið til hagsbóta fyrir sívaxandi fjölda ferðamanna.

Umhverfisfulltrúinn fór á námskeið sem haldið var á haustdögum í Peak National Park í Englandi um svokallaða græna ferðamennsku.

Á vordögum byrjaði umhverfisnefndin að huga að tillögum um stefnumörkun Ferðamálaráðs í umhverfismálum og verða þær væntanlega afgreiddar á fundi Ferðamálaráðs í september 1992.

SKRIFSTOFUR ERLENDIS

Skrifstofurnar í Frankfurt og New York voru starfræktar með svipuðu sniði og undanfarin ár. Varðandi nánari upplýsingar um starfsemi skrifstofanna vísast til greina forstöðumannanna Dieters W. Jóhannssonar og Einars Gústavssonar. Sömu aðilar tóku þátt í rekstri skrifstofanna, þ.e. Flugleiðir, Félag íslenskra ferðaskrifstofa, Ferðabjónusta bænda og Félag sérleyfishafa. Ferðabjónusta bænda tilkynnti að þau sam-tök treystu sér ekki til að halda áfram þátttöku og ganga því miður út úr þessu samstarfi um áramót 1991. Skrifstofan í Frankfurt þjónar öllum aðilum ferðabjónustunnar og ber því frekar að stefna að auknum umsvifum en samdrætti. Vonandi tekst að fá sem flest hagsmunasamtök til að styðja verkefni skrifstofunnar með fjárframlögum. Sama á við um rekstur skrifstofunnar í New York, en þar lögðu Flugleiðir, Reykjavíkurborg og Samband veitinga- og gistihúsa fram fjármuni til styrktar þeim verkefnum sem unnið er að. Öllum framantöldum aðilum eru færðar bestu þakkir fyrir skilning þeirra á þessu starfi, myndarleg fjárframlög og góða samvinnu í hvívetna.

Þriðja erlenda skrifstofan bættist í hópinn þann 1. desember þegar fyrirtækið Iceland Project Systems var stofnsett í Tokyó. Rekstur hennar er með nokkuð öðrum hætti en í New York. Ferðamálaráð og Reykjavíkurborg skipta á milli sín föstum rekstrarkostnaði og íslenskir söluaðilar greiða skrifstofunni þóknun, umfram almenn umboðslaun. Samningurinn við hið japanska fyrirtæki er til 3ja ára og athafnasvæði skrifstofunnar nær yfir þau lönd í Suðaustur-Asíu sem þykja álitleg markaðssvæði fyrir íslenska ferðabjónustu. Mestar vonir eru þó bundnar við fjölgun ferðamanna frá Japan.

Auk ofangreindrar starfsemi eigin skrifstofa erlendis hafa 4 skrifstofur Flugleiða hlotið útnefninguna „Upplýsingaskrifstofa Ferðamálaráðs“ og væntanlega munu skrifstofur félagsins í Kaupmannahöfn, Stokkhólmi og Osló bætast við fljótlega. Samkeppnin á hinum alþjóðlega ferðamarkaði fer stöðugt harðnandi og því nauðsynlegt að ferðabjónustan leggi net sín víðar en gert er í dag, þó þannig, að áður en lagt er út í fjárfestingar fari fram sem nákvæmest athugun á væntanlegri arðsemi.

New York

Starfsmenn 1991 voru undirritaður og Inga María Magnúsdóttir sem hóf störf í byrjun ársins sem markaðsfulltrúi.

Árið 1991 var líklega eitt það erfiðasta sem ferðabjónustan hefur mátt þola hér í Bandaríkjunum. Fimm risaflugfélög lýstu sig gjaldþrota, hafa tvö þeirra nú hætt rekstri og vafasamt er hvort eitthvert hinna komi til með að lifa. Aðalástæður þessa ástands voru stríðið við Persaflóa ásamt almennt lélegu efnahagsástandi og þegar upp var staðið í enda

ársins hafði ferðum Bandaríkjamanna til Evrópu fækkað um 15 prósent. Þessara áhrifa gætti þó ekki jafn alvarlega fyrir Ísland þar sem við skárum okkur úr sem eina landið sem ekki sýndi fækkun á komu bandarískra ferðamanna. Ferðabjónustan er mjög háð pólitískum og efnahagslegum sveiflum og hefði árangur okkar vafalaust orðið enn betri ef um eðlilegt ástand hefði verið að ræða.

Markaðssamstarf Norðurlandabjónaðanna hér hefur gengið með ágætum og jókst hlutdeild Íslands all verulega á árinu. Þetta hefur á hinn bóginn leitt til óánægju meðal samstarfsaðilanna þar sem hlutfall Íslands í umsömdum greiðslum er nú orðið mun lægra en umsvifin, er aukning okkar nú að mestu leyti greidd af þeim. Samstarfið felur aðallega í sér auglýsingar, útgáfu bæklinga og handbóka í hundruða þúsunda tali, skipulagða ferðamarkaði í helstu borgum Bandaríkjanna, sameiginlega póstdreifingu og símamarkaðsbjónustu. Samstarf sem þetta er ákaflega þýðingarmikið fyrir okkar litla land á svo stórum markaði sem Bandaríkin eru og er þetta án efa okkar besti kostur til árangurs, því framundan er harðnandi samkeppni.

Landkynning er mjög mikilvæg á þessum markaði og eru heimsóknir blaðamanna eitt aðal áherslumál þessarar skrifstofu. Mjög vel tókst til á árinu og fóru nokkrir tugir valdra blaðamanna til landsins og hefur öll umfjöllun um Ísland í fjölmiðlum aukist til muna. Hér þarf enn að herða sóknina og nauðsynlegt er að allir þeir íslensku aðilar sem markaðssetningu stunda vinni saman og myndi með sér sameiginlegt sterkt heildaráttak. Þetta sjónarmið er nú verið að kynna. Í nóvember gengum við til samstarfs við Flugleiðir um ráðningu fagmanns í almannatengslum (public relations). Tilgangurinn er að dreifa fréttæfni um ferðamöguleika á Íslandi, skapa tengsl og starfa náði með fjölmiðlum í sama tilgangi. Áhugi á ferðalögum á norðlægum slóðum fer vaxandi og til að árangursrík markaðssókn takist er skipulagður áróður lyklatríðið.

Á árinu gerðum við samning við ORG gagnabankann um dreifingu á alhliða upplýsingum varðandi ferðabjónustuna á Íslandi.

Tengjumst við nú bókunarkerfum flugfélaganna og geta yfir 25 þúsund ferðaskrifstofur ásamt um tveimur milljónum einkatölvunotenda fengið vitneskju um hótél, ferjur, bílaleigur, veðurfar o.s.frv., samtals um 20 síður af upplýsingum. Þetta hefur skapað byltingu í upplýsingamiðlun um Ísland á þessum markaði.

Mikil gróska var í sýningum á árinu og bar hæst Nordic Travel Mart í Reykjavík í apríl, IT & ME í Chicago, Adventure Travel Show í Chicago, FOCUS sýningarnar 30 á vegum Scandinavian Tourist Boards, þátttaka í 25 ETC ferðamörkuðum, ásamt mörgum sérsýningum víða um landið. Þetta er ómetanlegur þáttur í starfseminni hér og mættu íslenskir ferðaáðilar nýta sér þessi tækifæri betur.

Einn af arðvænlegustu vaxtarbroddum í íslensku atvinnu-

lífi er ferðaþjónustan. Aðaláherslur okkar hafa fyrst og fremst legið í að auka eftirspurn utan háannatímans. Þetta skilaði mjög góðum árangri síðastliðinn vetur. Vetrarferðir til Íslands eru ekki auðseljanlegar og þarf að gera stóráttak í vörubrúun og markaðssetningu ef við eigum að standast þá miskunnarlausu samkeppni sem við er að etja. Mikil vinna liggur framundan í þessum efnunum. Tugþúsundir millilanda-farþega fara sumar og vetur í gegnum Leifsstöð án þess að hafa hér viðdvöl. Að laða þá til stuttrar dvalar hlýtur að teljast álitlegt markmið til að auka veltu og hagnað íslenskrar ferðaþjónustu, sérstaklega yfir veturinn.

Þegar litið er til baka hefur árið 1991 skilað mjög góðum árangri, einkanlega yfir vetrartímum. Þetta er sá markaður sem okkur er hvað dýrmætastur og verður að fylgja hart eftir frekari aukningu. Allt kallar þetta á enn meira efni og fé til að tryggja örugga framför í síharðnandi samkeppni.

Einar Gústavsson
forstöðumaður.

Frankfurt

Þetta var 6. árið sem landkynningarskrifstofa Íslands var starfrækt í Brönnarstr. 11 í Frankfurt. Starfsmenn voru 2, fyrst undirritaður og Anni Knieps, sem hafði verið ritari frá fyrsta degi. Anni flutti svo búferlum til München þann 1. maí og við hennar starfi tók Stella Kristinsdóttir, viðskiptafræðingur. Stella tók ferðamál og samgöngur sem aðalgrein í viðskiptafræðinámi sínu og útskrifaðist úr fagskóla í Worms, sama skóla og Anni hafði verið í.

Þrátt fyrir stríðið við Persaflóa og pólitíska óvissu við Austur-Eystrasaltíð, eða kannski einmitt þess vegna, fengum við mjög mikið af fyrirspurnum, 8161 á fyrstu 5 mánuðum ársins, auk þess sem mikið var um heimsóknir áhugamanna um Ísland á skrifstofuna.

Í auglýsingum, mánaðarlegum blaðamannafréttum og heimboðum fyrir blaðamenn, lögðum við áherslu á:

- Sölu pakkaferða, m.a. með sameiginlegri útsendingu upplýsingaefnis undir okkar stjórn, sem 8 helstu heildsalarnir, Flugleiðir, Smyrill og við, tókum þátt í.
- Lengingu ferðamannatímabilsins utan háannatímans.
- Kynningu á Íslandi sem ákjósanlegum stað fyrir alþjóðleg fundahöld og hvataferðir.

Tvímælalaust hefur þegar gætt nokkurs árangurs af tveim fyrstu liðunum. Þegar við lítum t.d. á Þýskaland, þá fjölga gestum á tímabilinu janúar-maí um 28% í 4.332 gesti, september-desember um 34% í 2.952 gesti.

Eins og á undanförunum árum tókum við þátt í fjölda-mörgum sýningum, í Stuttgart, München, Berlín, Mílanó og Madrid, í samvinnu við hin Norðurlöndin. Hér fundum við aftur á móti fyrir áhrifum Persaflóastríðsins. Aðsókn á sýningar í Þýskalandi var töluvert minni heldur en 1990. Engin þátttaka af hálfu Íslendinga var á FITUR í Madrid en sérstaklega þar ætluðum við að láta á okkur bera. Svipað var af SMTV í París að segja. – En stríðið var líka í algleymingi í lok ársins. Í Köln í nóvember og Leipzig í desember var allt með venjulegu sniði. Aðrar sýningar, sem við tókum þátt í, voru í Mílanó (BIT) og í Genf EIBTM.

Í fyrsta skipti tókum við þátt í „Scandinavian Workshop“ í Sviss, sem var haldin í borgunum Lausanne og Zürich. Einnig kynnti undirritaður sér árangurinn af „roadshow“ í gegnum 8 stórborgir á Ítalíu, sem CIMAIR og Flugleiðir stóðu fyrir, og var því mjög vel tekið.

Við allar þessar upptökur fundum við sárlega fyrir skorti á upplýsingaefni, þrátt fyrir að við í Frankfurt létum prenta 4-blöðung í litum á ítölsku, frönsku og þýsku.

Góður árangur var af mörgum sýningum á litskuggamyndum sem þekktir fyrirlesarar fluttu með okkar aðstoð, þ.e.a.s. við tókum þátt í veggspjaldaprentkostnaði og studdum þá með bæklingum.

Í lukkupottinn duttum við þegar fyrirtækið Kaffee HAG bauð okkur og Flugleiðum þátttöku í viðamikilli auglýsinga-herferð. Fyrirtækið prentaði snotran Íslandsbækling sem var dreift í 100.000 upplagi í stórmörkuðum, það auglýsti fyrir milljónir í öllum helstu myndablöðum og útvarps/sjónvarps-tímaritum. Í maí hafði Kaffee HAG móttekið 14.000 bréf og 13.000 upphringingar frá fólki sem reyndi að vinna vikuferð til Íslands.

Þegar litið er til baka var árið 1991 mjög árangursríkt á meginlandi Evrópu. Þjóðverjar voru aðeins skrefi á eftir Bandaríkjamönnum. Einnig var mikil fjölgun í Frakklandi, Ítalíu og Sviss. Á Ítalíu gætum við örugglega gert mun meira með betri skipulagningu. Æ betur kemur t.d. í ljós, hversu tilfinnanlega okkur vantar umboðsmann fyrir þessa 60 millj. manna þjóð.

Ljóst er að fjárhag skrifstofunnar í Frankfurt þarf að efla. Sem fyrst þarf að finna nýja samstarfsaðila. Það þykir alveg sjálfsagt í öðrum ferðamannalöndum að aðilar eins og höfuðborgin, bankar, póstur og sími og minjagripasalar, svo einhverjir séu nefndir, taki þátt í uppbyggingu ferðamála. Tækist okkur að gera hið sama á Íslandi væri stórt skref unnið.

Dieter Wendler-Jóhannsson.

NORRÆNT SAMSTARF

Samstarf Norðurlanda á sviði ferðamála var með hefðbundnum hætti. Nokkur óvissa er nú um framtíð þessa samstarfs, en þannig er nú raunar um flest í samskiptum einstaklinga og þjóða. Því er ekki að neita að Ferðamálaráð átti í nokkrum útistöðum við þessar norrænu vinabjóðir okkar varðandi skiptingu rekstrarkostnaðar skrifstofunnar í New York eftir að talsmenn þeirra náðu samkomulagi um að leggja til að hlutdeild Ferðamálaráðs tvöfaldaðist. Þessi krafa þótti ósanngjörn og ekki í samræmi við umsvif landanna, auk þess sem fjöldi ferðamanna frá Bandaríkjunum til Íslands hefur staðið í stað um nokkurt skeið og því ekki sjálfsgefnið að rétt sé að eyða meira fé til óbreyttrar starfsemi í fyrrnefnda landinu. Í öllu falli þarf að athuga gaumgæfilega hvort annað fyrirkomulag en það, sem nú er á starfseminni vestra, þjónar hagsmunum íslenskrar ferðaþjónustu betur. Þar að auki blasir sú staðreynd við að hinar Norðurlandaþjóðirnar beina sjónum sínum í vaxandi mæli til samstarfs á sviði ferðamála innan EB, auk þess sem sumar þeirra eru að selja allt aðra „vöru“ en við. Auk þess tókst þessum vinnuþjóðum okkar að halda okkur utan samstarfs Eystrasaltsríkjanna, sem stofnað var til á árinu, þó svo erfitt sé að koma auga á ástæður þess úr því að Noregur fékk inngöngu í þá fjölskyldu. Öll löndin, utan Íslands, hafa nú sagt upp samstarfssamningnum um rekstur skrifstofunnar í New York, en

samningaumræður eru í gangi til að kanna til þrautar hvort mögulegt sé að finna nýjan grundvöll fyrir skiptingu rekstrarkostnaðarins.

Samstarf Vesturnorðurlandanna, þ.e. Færeyja, Grænlands og Íslands, á sviði ferðamála hefur á hinn bóginn gengið snurðulaust. Frá upphafi hefur Jónas Hallgrímsson, umboðsmaður Smyril Line, verið formaður Ferðamálanefndar Vesturnorðurlandanna og Reynir Adólfsson starfsmaður nefndarinnar, fyrst með aðsetur á Egilsstöðum en síðar hjá Byggðastofnun á Akureyri. Sú breyting varð á fyrirkomulagi þessa samstarfs á árinu, að tekin var ákvörðun um að ferðamálaráðin skyldu taka að sér stjórn og rekstur samstarfsins til skiptis tvö ár í senn frá 1. janúar 1992 að telja og löndin tilnefna þrjá menn hvert til setu í ferðamálanefndinni. Jafnframt skyldi ráða starfsmann í hálfstarf. Ferðamálaráð tilnefndi Kristínu Halldórsdóttur, Pétur J. Eiríksson og Birgi Þorgilsson og skyldi sá síðasttaldi gegna formennsku til ársloka 1993. Inga Sólnes var síðar ráðin starfsmaður nefndarinnar en hún starfaði áður á skrifstofu Ferðamálaráðs. Jónas og Reynir létu af störfum í samræmi við þetta nýja fyrirkomulag og er mér bæði ljúft og skylt að þakka þeim fyrir þeirra mikla og óeigingjarna starf í þágu ferðaþjónustu Út-norðursins. Starf frumherjanna er oftast bæði vanmetið og vanþakkað.

Á skrifstofu stofnunar eins og Ferðamálaráðs Íslands eru árleg verkefni bæði mörg og fjölskrúðug. Svo er einnig um störf ráðamanna og einstakra nefnda, sem unnið hafa að málefnum ferðaþjónustunnar á vettvangi Ferðamálaráðs af einstökum dagnaði og áhuga á málefnum, án þess að greiðslur kæmu fyrir hvert handarvik. Það hlýtur því alltaf að vera matsatriði um hvað skuli fjallað í ársskýrslu og vafalítið finnst einhverjum vantalið og öðrum oftalið í þessu plaggi. Aðalatriðið er að við lestur ársskýrslunnar fáið samileg heildarsýn yfir starfsemi ráðsins. Þeir sem áhuga hafa á að kynna sér einstök mál nánar eiga vitaskuld aðgang að fundargerðum ráðsins, stjórnar þess og nefnda. Slíkar fundargerðir eru til yfir alla fundi frá upphafi, þ.e.a.s. frá árinu 1964, og geyma mikinn og lærdómsríkan fróðleik. Þær munu nýtast vel þegar haldið verður áfram að skrá sögu ferðaþjónustunnar á Íslandi, sem Lúðvíg Hjálmtýsson var kominn vel á veg með þegar hann lést.

Eins og fyrr segir eru greinargerðirnar um starfsemi skrifstofanna í Frankfurt og New York skrifaðar af forstöðumönnum þeirra, þeim Dieter W. Jóhannssyni og Einari Gústavssyni. Magnús Oddsson, markaðsstjóri, skrifaði kaflann um gjaldeyristekjur ferðaþjónustunnar og Jóhanna B. Magnúsdóttir, umhverfisfulltrúi, kaflann um umhverfismál.

Ég vona að þessi nýbreytni geri ársskýrsluna skemmtilegri og fróðlegri heldur en ef allt efni hennar rennur úr einum og sama pennanum.

Þegar þessi orð eru skrifuð er nokkuð liðið á árið 1992. Í sumu tilliti hefði verið æskilegt að ársskýrsla ársins 1991 liti fyrr dagsins ljós, en frá upphafi hefur verið miðað við að slíkri skýrslu fyrir liðið ár væri dreift á næstu ferðamálaráðstefnu eftir árslok og svo er einnig nú. Í sumu tilliti er erfitt að skilja nákvæmlega á milli ára þegar verkefni á sviði ferðaþjónustu eru tíunduð, enda er ekkert sérstaklega heilagt við 31. desember hvað þetta snertir. Ég hefi oft haldið því fram, og geri enn, að heppilegra væri fyrir þessa atvinnugrein að miða fjárhagsáætlanir og verkáætlanir við 30. júní, auk þess sem nauðsynlegt er að fjárveitingar, hvort sem þær koma frá ríkissjóði eða sjóðum hagsmunaaðila, séu til þriggja ára í senn.

Ég sendi öllum aðilum íslenskrar ferðaþjónustu hlýjar kveðjur og bestu þakkir fyrir vel unnin störf á árinu 1991 og óska atvinnugreininni blessunar og farsældar.

Birgir Þorgilsson
ferðamálastjóri.

NOKKRAR TÖLULEGAR UPPLÝSINGAR UM REKSTUR FERÐAMÁLARÁÐS

Inneign hjá Seðlabanka Íslands 1.1. 1991	1.055.878	
Framlag ríkissjóðs á árinu	83.886.699	
Innheimt vegna þátttöku í ferðasýningum	2.327.000	
Innheimt vegna Íslandsbæklings	2.384.000	
Laun og almennur rekstur skrifstofu í Reykjavík	17.756.021	
Rekstur skrifstofu í Frankfurt. Alls kr. 16.769.947. Hlutur FMR	10.285.833	
Skrifstofa í New York	12.380.797	
Rekstur Upplýsingamiðstöðvar. Alls kr. 12.839.992. Hlutur FMR	7.065.000	
Þátttaka í NT og ETC	1.919.114	
Þátttaka í ferðasýningum	5.743.485	
Styrkur til ferðamálasamtaka landshlutanna	2.500.000	
Ferðamálaráðstefna og fundir	796.828	
Ýmis landkynningarverkefni, þar með talinn kostnaður vegna Íslandsbæklings	13.745.840	
Ýmis verkefni í umhverfismálum	13.055.049	
Önnur starfsemi	2.305.625	
VN – NTM	1.917.430	
Alls tekjur og gjöld:	89.653.577	89.471.022
Inneign 31.12 1991:		182.555
	89.653.577	89.653.577

Ferðamálaráð Íslands

Lækjargötu 3
101 Reykjavík
S. 27488
Fax 624749

Iceland Tourist Board

655 Third Avenue New York
N.Y. 10017, U.S.A.
S: (212) 949-2333
Fax: (212) 983-5260

Isländisches Fremdenverkehrsamt

Carl-Ulrich-Straße 11
D-6078 Neu-Isenburg 1
Tourist-Info 06102/254484
Presse, Geschäftsleitung 254388
Telefax 254570
Btx 422420005

Iceland Tourist Board

6th Fl., Harada Bldg.,
1-1-15, Asakusabashi,
Taitoh-ku, Tokyo 111 Japan
TEL: 03-5820-0773
FAX: 03-5820-0780
TLX: 222-2061 IPSTYO J